

derlijke spieden verheldert en verdiept zich allengs tot een schril-klare levensvizie: altijd gelijkt Utrillo de gevangene of zieke, die voor 't eerst de wereld wéér ziet, nièuw ziet, verrast, verbaasd, met de diep-in bonzende vreugde der herkenning, ook al doorpriemen oude navrante associaties het hart....

Blauw straalt de hemel, diep, doorzichtig, vol nooit-geziene flonkeringen. Witte wolken waaien door het luchtruim, drijven snel voorbij als onwezenlijke sprookjes, als curieus uitéenspattende schuimvlokken op wijde hemelgolvingen. Bleek verwonderd staan onder dien wit-gevlekten blauwen koepel de huizen, pal op hun plaats — naakt en leelijk in strakke omlijning, kantig profileerend tegen de lichte lucht en huiverend als in een ochtendkoelte. Het spichtig rythme in de boomtoppen springt omhoog van tak tot tak, trillend in duizend twijgen als 'n wonderzoet gezang van veel vogels. Alle kleuren hebben een Mozartiaansch accent verkregen van vervoerende innigheid, en een parelend licht, maar van geen aardsche zon, overglanst deze blijde bevreemdende wereld, spik-splinter-nieuw ondanks verbrokkelde en beschreven muren, ondanks verkleurde en verweerde gevels, ondanks verroest ijzerwerk en aangevreten houtwerk.

Een violente teederheid in dat alles ontwapent elke critiek, doet het hart onwillekeurig sneller kloppen als van lichtende voorjaarsbloesem op oude zwarte twijgen. En voor wie zóó weet te schilderen heeft ook het wreedste leven ten volle zijn compensaties, zoodat we goed doen door met niet te klaaglijk medeleven onzen lof tot hoon te verlagen.

Heb ik den uitzonderlijken Utrillo in het kader van dit overzicht een te groote plaats ingeruimd? Het is mogelijk — waarom echter is elk onverholven levensteeken dan altijd zoo onweerstaanbaar? Niet zonder diepere beteekenis is de ontroering, waarmede men de muren gedenkt die deze dwaze dronkaard eens metselen wilde van kalk, omdat de geverfde hem nooit.... „echt" genoeg waren! Temeer niet, waar veel zijner latere doeken tòch bestempeld mochten worden met den eeretitel „surréalisme" — een titel, door Jean Cocteau e.d. inmiddels weggelegd voor de abstraherende cubisten alleen. Daarover te disputeeren lijkt zinloos in een tijd van theoretisch fanatisme en verregaande éézijdigheid als de onze — en is bovendien dubbel onnoodig waar Utrillo's werken, elk éézijdig fanatisme ten spijt, hun weg wel vinden in de huizen en harten van veel dankbaar gestemde medemenschen.

(Wordt vervolgd).